

**van hall
larenstein**
university of applied sciences

Symposium

Bodem en Natuur

Natuurherstel op
voormalige landbouw-
grond: nieuwe inzichten,
essentiële kennis en
praktijkervaringen.

Als afsluiting van
het KCNL-project
Bodemvriendelijke
Natuurontwikkeling.

12 december 2019

Larensteinselaan 26a
6882 CT Velp

Aanmelden en informatie

Hans van den Dool
e-mail: hans.vanderdool@hvhl.nl
of telefoon: 026 369 57 17

In Nederland wordt veel 'nieuwe natuur' gerealiseerd op voormalige landbouwgrond. Die grond is vaak te voedselrijk voor natuurontwikkeling. Het afgraven van de meest voedselrijke laag biedt een oplossing, maar is kostbaar en brengt niet altijd het gewenste resultaat. Provincie Gelderland en hogeschool Van Hall Larenstein initieerden het Kennisplatform Bodem en Natuur. Doel van dit kennisplatform was nieuwe inzichten, essentiële kennis en praktijkervaringen te delen over natuurherstel op voormalige landbouwgrond, met een bijzondere aandacht voor de bodem. De uitvoering van het project lag in handen van het lectoraat Duurzaam Bodembeheer van Van Hall Larenstein, in samenwerking met het Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (O+BN), het Nutriënten Management Instituut (NMI), Sival Bodem en Natuur Advies, het Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW) en Helicon opleidingen.

Tijdens het symposium zullen partners en studenten projectresultaten en praktijkervaringen presenteren en vindt een forumdiscussie plaats. In workshops kunt u zelf in gesprek over de projectresultaten. Wij nodigen u van harte uit!

KennisCentrum
Natuur en
Leefomgeving

Programma 12 december

13.45 uur Inloop met (groene) thee, koffie en zandkoekjes

14:00 uur Opening

door Ineke Nusselder, programmaleider Bodem en ondergrond, provincie Gelderland en Emiel Elferink, lector Duurzaam Bodembeheer Van Hall Larenstein

14:10 uur Actuele ontwikkelingen in Bodem en Natuur

- Hans van den Dool (Van Hall Larenstein): Kennisplatform Bodem en Natuur
- Romke Postma (NMI): Uitmijnen voormalige landbouw grond in het Drents-Friese Wold
- Gerard Korthals (NIOO): Bodembioogie in het natuurbeheer

15:00 uur Twee rondes workshops (titels onder voorbehoud)

- Projecten op de website Kennisplatform Bodem en Natuur
- Groen onderwijs: brainstorm leermaterialen
- Natuurherstel op voormalige landbouwgronden rondom Winterwijk
- Beslissingsschema hersteltechnieken
- Bodemherstel bij natuurherstel
- Uitmijnen in de praktijk van de Terreinbeheerder
- De rol van stikstof bij natuurherstel

16:15 uur Forumdiscussie: 'Hoe kan bodemherstel een grotere rol spelen bij natuurherstel?'

O.l.v. Emiel Elferink. Met Wim Wiersinga (O+BN), Hans van den Dool (VHL), Leon Claassen (prov. Gld), Francisca Sival (SBNA), Gerard Korthals (NIOO) en Romke Postma (NMI).

17:00 uur Afsluiting en borrel

